

Noen fakta som grunnlag ved folkeavstemningen i Bindal 26. februar 2018

Her presenteres hovedpunktene fra rådmannens innstilling til kommunestyret i desember 2017. Rådmannen redegjorde grundig over 34 sider for situasjonen og hans konklusjon. Som vedlegg til saken lå to rapporter fra Telemarksforsking. Vi anbefaler de som ønsker det å lese rådmannens [saksframstilling](#) til kommunestyret og begge rapportene. På kommunens nettside finner man også [utredning om Austrå](#) og andre dokumenter angående kommunereformen.

Rapporter fra Telemarksforsking:

[Utredning av alternative kommunestrukturmodeller på Sør-Helgeland](#)
[Omstilling 2013 - Bindal kommune](#)

Bakgrunn

Stortinget vedtok 8. juni at kommunene Bindal, Nærøy, Vikna og Leka skulle slås sammen fra 1. januar 2020. Den 30. november ble det kjent at Bindal kunne fortsette som egen kommune.

Bindal kommunestyre vedtok 15. desember at det skal avholdes rådgivende folkeavstemning den 26. februar. Spørsmålet er: "Skal Bindal kommune slå seg sammen med Nærøy kommune og Vikna kommune fra 01.01.2020?" Man kan krysse av for ja, nei eller blank.

Det gis stemmerett til de som i løpet av valgåret har fylt, og fyller 16 år.

Et arbeidsutvalg bestående av samtlige politiske partier har sammen med administrasjonen utarbeidet dette faktagrunnlaget som legges fram før folkeavstemningen avholdes.

Bindal kommune arrangerer folkemøter slik:

Mandag 12. februar kl 1800 på Vonheim ungdomshus, Sørhørsfjord.

Tirsdag 13. februar kl 1800 på Toppen forsamlingshus, Terråk.

Torsdag 15. februar kl 1800 på Bindalseidet skole, Bindalseidet.

Siden det i februar 2017 ble kjent at Bindal, Leka, Nærøy og Vikna skulle tvangs-sammenslås, har det ikke vært mulig å ha dialog med nabokommunene for å planlegge sammenslåing. Det foreligger ingen intensjonsavtale som kunne si noe om fordeling av tjenester. Vikna og Nærøy hadde i september 2016 en rådgivende folkeavstemning som fikk flertall i Nærøy, men ble avvist i Vikna kommune. Her lå en intensjonsavtale til grunn.

Befolkningsutvikling

Innbyggertallet i Bindal har gått nedover i lang tid. De to siste årene har det vært en utflating i nedgangen, fordi vi har tatt i mot flyktninger.

Befolkningsutvikling i kommunene Vikna, Nærøy og Bindal fra år 2000:

	2000	2004	2006	2008	2010	2012	2015	2016	2017	Endring i %
Bindal	1921	1804	1741	1631	1601	1562	1482	1465	1473	- 23,3
Vikna	3867	4021	4011	4034	4122	4241	4363	4387	4418	+ 14,2
Nærøy	5353	5240	5154	5015	4990	5069	5081	5126	5138	- 4,0

Kilde: SSB.

De eldre utgjør stadig større del av befolkningen i Bindal.

Befolkning i de fire kommunene fordelt på prosent i ulike alderskategorier:

01. januar 2017

	Vikna	Nærøy	Leka	Bindal
0-5 år	7,8	7,1	4,4	5,6
6-15 år	13,0	11,1	9,6	10,8
16-66 år	64,2	63,7	59,8	59,7
67 år eller eldre	15,0	18,1	26,2	23,9

Kilde: SSB.

Befolkningsframskrivingene fra SSB fram mot 2040 viser at flere av kommunene høyst sannsynlig vil oppleve utfordringer med å opprettholde folketallet også i årene som kommer. Det er Bindal som har den mest negative utviklingen med stadig synkende folketall, sammenlignet med kommunene på Helgeland og i Ytre Namdal.

Folkemengde framskrevet i tre alternativer i 2040.

Kilde: SSB.

	2017	Hovedalternativet	Lav nasjonal vekst	Høy nasjonal vekst
Bindal	1 482	1 100	1 100	1 300

Tabellen beregnes ut ifra fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring. Utgangspunktet er eksisterende kommuner.

Det finnes ingen framskrivning av et framtidig innbyggertall i «gamle Bindal» i en ny kommune i Ytre Namdal.

NHO's kommune-NM 2017 rangerer kommunene etter attraktivitet og lokal vekstkraft basert på forhold ved næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse, og kommunal økonomi:

	Totalt	Næringsliv	Arbeids- marked	Demografi	Kompe- tanse	Komm.øk
Vikna	64	31	149	118	91	163
Nærøy	251	202	345	169	290	209
Leka	346	401	186	64	373	419
Bindal	421	416	417	362	336	417

I oversikten ovenfor som ble publisert i august 2017 kommer Bindal svært dårlig ut.

Lånegjeld Kilde: SSB.

Rangering etter netto lånegjeld pr innbygger i 2016.

Lavt tall på rangeringen betyr høy gjeld.

	Gjeld	Rangering
Bindal	40.489	378
Nærøy	77.089	142
Vikna	74.759	156
Landssnitt	48.108	

Se også rådmannens betraktninger om kommunens gjeld i årene framover.

Næringsutvikling

Tabellen viser endringer i private arbeidsplasser i kommunene. I Bindal var det i 2013 flere offentlige arbeidsplasser enn private. Kilde: SSB.

	2004	2007	2010	2013	2015	2016
Vikna	1592	1722	1955	1854	1722	1817
Nærøy	1340	1445	1277	1296	1334	1367
Bindal	387	356	291	242	220	228

Tabellen under viser utviklingen i offentlige arbeidsplasser. Kilde: SSB.

	2004	2007	2010	2013	2015	2016
Vikna	570	512	532	660	675	700
Nærøy	602	548	618	644	677	626
Bindal	299	261	263	266	252	246

Pendling

Det er flere som pendler ut av kommunen enn inn. Dette kan tyde på at folk vil bo i Bindal, men at det mangler arbeidsplasser. Kilde: SSB.

	<i>Pendlere ut av kommunen</i>	<i>Pendlere inn til Kommunen</i>
2000	149	49
2003	159	48
2006	169	52
2009	194	42
2012	189	31
2015	197	24
2016	194	29

Her følger en oppsummering av noen områder i stikkordsform.

Økonomi

Status: Relativt god kommuneøkonomi, lav lånebelastning, kraftkommune der inntekter reduseres pga lav strømpris, dyrt med spredt bosetting/desentraliserte tjenester.

Framtid: Betydelige investeringer de siste årene, samt det som følger av strategisk helse- og omsorgsplan, medfører betydelig framtidig økt lånebelastning, færre innbyggere = reduserte inntekter, nye krav som ikke er en del av den økonomiske inntektsrammen fra staten, pågående omstilling, endring i inntektssystemet som ikke blir en fordel for Bindal.

Landbruk

Landbruket i Bindal nyter godt av nordnorge-satser for ulike tilskudd. Disse er for tiden bedre enn de er i Trøndelag. Særlig for tilskuddsordninger fra Innovasjon Norge er det store forskjeller.

Landbruket er sonedelt, uavhengig av kommunene.

Se rapporten fra Telemarksforskning for en detaljert gjennomgang.

Havbruksfond

I 2017 fikk kommunen utbetalt kr 451.559,08.

Nærøy fikk kr 1.610.315

Vikna fikk kr 1.027.903

Det er usikkert hvordan denne ordningen vil virke framover. Mest sannsynlig blir det en økning i utbetalinger framover.

Strøm

Bindal omfattes i dag av ordningen med fritak for mva på strøm til husholdninger i Nord-Norge. Telemarksforskning beregner at dette vil bety at strømregningen øker med kr 3.000,- i gjennomsnitt, hvis ordningen ikke lenger skal gjelde for Bindal.

Tjenestetilbud

Status: Redusert folketall fører til mindre inntekter og stadig intern omstilling, stadig høyere krav fra innbyggere, kostbar drift pga lavt innbyggertall, geografi og politiske utfordringer med å gjøre nødvendige grep for å spare utgifter.

Framtid: Må sentralisere tjenester for å utnytte interne «stordriftsfordeler», redusert folketall – mindre inntekter og stadig intern omstilling, stadig høyere krav fra innbyggere, kostbar drift pga lavt innbyggertall, geografi og politiske utfordringer med å gjøre nødvendige grep for å spare utgifter.

Legevaktordningen er usikker uansett om kommunen fortsetter alene eller blir sammenslått.

Telemarksforskning sier at en sammenslåing vil føre til størst endringer for kommuneadministrasjonen. Erfaring fra andre sammenslåinger viser at skole, barnehage, sykehjem og lignende gjerne blir liggende der de er. Det er usikkert hvordan dette blir i framtida.

Rekruttering/kompetanse

Status: Kort saksbehandlingstid, kan omstille på kort varsel for å få gjort oppgaver. For høy andel ufaglærte, lavt utdanningsnivå i befolkningen (utfordring da mye rekruttering skjer lokalt), liten gjennomtrekk i stillinger, god kunnskap om lokale forhold, mangler spisskompetanse på de fleste områder (generalister), noen komplekse tema dukker opp for sjelden til at ansatte får opparbeidet rutiner og kompetanse. God lokalkunnskap en fordel når det gjelder skjønn og likebehandling.

Framtid: Mindre penger kan føre til nedbemanning, stadig nye lovkrav med økte forventninger og flere oppgaver, økte rekrutteringsutfordringer, satse mer på etter-/videreutdanning blir nødvendig.

Økte rekrutteringsutfordringer, høyere lovkrav krever høyere kompetanse.

Folketall reduseres – kan forsterke tette relasjoner mellom sentrale aktører, god lokalkunnskap en fordel når det gjelder skjønn og likebehandling.

Lokaldemokrati

Status: Svært god valgdeltakelse, jevnt over tillit fra innbyggere overfor politikere, Kommunestyret avgjør hvor mye makt som rådmannen får/hvor mye som løses interkommunalt, noe må løses interkommunalt pga manglende kompetanse/små forhold - så som barnevern, oppgaveomfang så stort og komplekst at mye må delegeres.

Framtid: Dersom kommunesammenslutning: dårligere innflytelse i storkommune, kan bli lavere lokalt engasjement/rekrutteringsutfordringer. Enda mer må løses interkommunalt pga manglende kompetanse/små forhold/større krav til kommunene, oppgaveomfang så stort og komplekst at mye må delegeres.

Lokal identitet

Status: Stolthet over å være bindaling, lokalpatriotisme.

Framtid: Stolthet over å være bindaling, lokalpatriotisme.

Samfunnsutvikling

Status: Bindal er ikke en del av en naturlig bo- og arbeidsmarkedsregion av geografiske årsaker. Skaper utfordringer på flere områder – blant annet med tanke på regional planlegging, det at vi ligger i Nordland og er tilknyttet Nordland fylkeskommune kan være til hinder for samarbeid med Trøndelag.

Framtid: Bindal er ikke en del av en naturlig bo- og arbeidsmarkedsregion av geografiske årsaker. Skaper utfordringer på flere områder – blant annet med tanke på regional planlegging, det at vi ligger i Nordland og er tilknyttet Nordland fylkeskommune kan være til hinder for samarbeid med Trøndelag.

Analyse av sterke og svake sider, muligheter og trusler på ulike områder:

BINDAL KOMMUNE SOM TJENESTEYTER

Styrker	Svakheter
Liten organisasjon som kan omstille hurtig Oversiktlig – god lokalkunnskap Innbyggere gir gode tilbakemeldinger på tjenester – få klager Relativt god kommuneøkonomi	Mangel på faglærte Lite spisskompetanse Desentraliserte tjenester internt i Bindal kommune – utfordringer for kvalitet/økonomi Svak på innovasjon/nytenking
Muligheter	Trusler
Mer effektivisering/sentralisering Arbeide målrettet med kompetanseheving Omstillingskommune med økonomiske virkemidler	Reduksjon i folketall Framtidige økonomiske rammer Framtidige økte lovkrav/høyere krav fra befolkningen Rekruttering/fagkompetanse

BINDAL KOMMUNE SOM MYNDIGHETSUTØVER

Styrker	Svakheter
Lokalkunnskap/nærhet Godt omdømme fordi vi har godt nivå på tjenester Kort saksbehandlingstid Stabil bemanning	Framtidig rekruttering/kompetanse Utfordring i å formidle rettigheter og plikter overfor innbyggerne
Muligheter	Trusler
Mer satsing på kompetanse Mer tverrsektorielt samarbeid Å stadig utvikle organisasjonen Innovasjon/nytenking	Reduserte økonomiske rammer Framtidig rekruttering/kompetanse Økte lovkrav/økte forventninger fra innbyggerne

BINDAL KOMMUNE SOM SAMFUNNSUTVIKLER

Styrker	Svakheter
<p>God lokalkunnskap Omstillingskommune - muligheter i det Lokalt næringsfond</p>	<p>Vanskelig å sette av ressurser til dette feltet i konkurranse med tid som går til å serve innbyggere/ daglig drift Lav kompetanse Bindal ligger midt mellom to regioner – i for liten grad del i regional tenking Få gründere, kapitalsvakt næringsliv — høye forventninger til at kommunen løser det meste</p>
Muligheter	Trusler
<p>Omstillingskommune Lokalt næringsfond Kraftkommune Kompetanseutvikling Bedre samarbeid med næringslivet</p>	<p>Framtidige økonomiske rammer Økte lovkrav/forventninger fra innbyggere Kapitalsvakt næringsliv Svak gründerånd</p>

BINDAL KOMMUNE SOM DEMOKRATISK ARENA

Styrker	Svakheter
<p>Kort vei fra innbygger til ombud Stor mulighet for politisk innflytelse/engasjement/deltakelse Svært god valgdeltakelse Jevnt over tillit fra innbyggere overfor politikere</p>	<p>Grendepolitikk Tette relasjoner kan skape politiske utfordringer</p>
Muligheter	Trusler
<p>Større fokus på folkevalgtopplæring/rolleforståelse/helhetstenking Mer politisk engasjement/deltakelse</p>	<p>Vi blir færre – dårligere økonomi Dårligere økonomi kan føre til enda mindre helhetstenking Små forhold kan gi detaljfokus Grendepolitikk som påvirker beslutninger/samhandling</p>

Interkommunalt samarbeid

Samarbeid nordover:

Sør-Helgeland Regionråd (Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega og Vevelstad)

Sør-Helgeland PPT

Regionalt kontor for kompetanseutvikling – RKK

Trollfjell Geopark & Friluftsråd
(Leka er også med)

IKT-samarbeid med Sømna, Brønnøy, Vega og Vevelstad.

Saksbehandlingssystem, nettsider og e-post.

Ulike fagnettverk, så som rådmannsutvalg

Barnevernet, KL §28
(Brønnøy kommune vertskommune)

Sør-Helgeland Krisesenter

SE-KON (sekretariat kontrollutvalg)
Sør-Helgeland og Ytre Helgeland

Bedriftshelsetjeneste Sør-Helgeland

Interkommunalt arkiv Nordland (IKAN)

Helgeland Reiseliv AS

Teaterinstruktør Sør-Helgeland

Helgeland IUA (akutt forurensning)

Veterinærvakt – Bindal og Sømna

Helgeland Museum

NAV

Barnehagetilsyn

Ambulanse (Helgelandssykehuset)

Kystsoneplan Helgeland

Helgeland Driftsassistanse (HEVA)

Rettspleie

Skatteetaten

Samarbeid sørover:

KomRev Trøndelag IKS (De øvrige kommunene på Sør-Helgeland er også med)

Midtre Namdal Avfallsselskap IKS

Namdal Rehabilitering IKS

110-sentral, Namsos

Alle avtaler om samhandlingsreformen er rettet mot Helse Nord-Trøndelag HF og Helse Midt-Norge RHF

Prosjekter vedrørende samhandlingsreformen sammen med Ytre Namdal (Vikna, Nærøy og Leka)

Jordmor sammen med Vikna og Nærøy

LINA – legevaktsentral, Midtre Namdal samkommune

EINA – etterutdanningsnettverk i Namdalen

Overgrepsmottak i Nord-Trøndelag

Feiertjenester sammen med Vikna, Nærøy og Leka

Viltforvaltning, Nærøy og Leka

Ulike fagnettverk

Politi

Denne oversikten er ikke nødvendigvis uttømmende.

Bindal kommune februar 2018